

Zas Latweeschu lauschu draugs.

1836. 23. April.

17ta lappa.

Zeschá Mei pehz pussdeenas pulksten' 5 paliks brihnum' tumsch
pah'r wiffu muhsu femmi.

Kad 3schâ Mei 54 minutes us 4 pehz pussdeenas skaidra debbes buhs, tad, kâ swaigsnu sinnataji gudri isrehkainajufchi, mehnes mums redsoht fahks faulei pa mallahm garram eet un padarrihs, ka faule ar katreu azzumirkli mums rahdisees jo tumshaka lihds 6 minutehm pehz 5. — Tad atkal pamasihitim atskaidrosees, kamehr 19 minutes pehz 6 ne mas wairs ne buhs aptumshota. Bet pa to brihtinu, kad faule wiffumshaka buhs, tad, ja winnu dohma eedaltitu pa 27 dakahm, 22 no schohm dakahm buhs tumshas un tikween 5 gaischas. Zadeht arri wairak kâ 5 reis masaks gaischums tai brihtinâ buhs, ne kâ zittâs deenâs ap scho paschu laiku, un meh's scho aptumshoschanu ir tad gan nomannisin, kad debbes nekkaidra buhtu. Bet zerredami us skaidru laiku, ne aismirsisim few glahses gabbalu apkwehpinaht, ka tak bes azzu fahpehm sauli warretum apfattiht.

Raug', tē juns Mendaga Wilkums*) atsuhta bildi, kas skaidri rahda, zif leela schi faules aptumshoschana buhs. Kur tahs stihpinas ir listas, tur no weenas puss'es mehnes gan wilksee's preeschâ un no ohtras atkal aisees, bet wih's aismirsis isklaufinahr, no lurras puss'es mehnes nahks, un woi ta gaischa weeta buhs augschâ, woi appafschâ, woi fahni.

*) Zittas sinas pah'r scho wihru atrohnahs muhsu lappâs 1833, 25tâ un 27tâ numeri.

Z a u n a s s i n n a s.

No Prankpurtēs pilssehtas pee Main-uppes, Wahzsemme.
Taggad tur arri weens no teem tohti baggateem Schihdeem dshwo, kur-

zeem wahrds: Nothschild, kas ar saweem raddeem kohpâ jau daudsreis ir Fehni-
 aeem ar sawu naudu pathdsejuschî un ko schee no pateizibas par to irr eezehlu-
 schî augstu leelungu kahrtâ. Schis Schihdu leelskungs arri turpatt ikfweht-
 deenâ pilsfehntas nabbageem 600 rubtus leef isdallih. Ne fenn winnam gaddi-
 jahs, ka, no sawas muischas us pilsfehntu brauzoh, winnam gredsens iskritte, ko
 wejs Wahz' Feifers winnam par gohda dahwanu bija dewis. Brihnum' dahrgs
 tas nu gar ne bija, bet tak winnam tik lohiti miht, ka winsch apfohlja, tam zil-
 wefam, kas to atrastu un winnam nestu rohka, pa wissu winna muhschu ifnogad-
 dâ 350 rubtus doht. — Nabbaga semneeka meita, ne ko pahr scho fohlischanu
 dsirdejuse, tik laimiga bija, to gredsenu useet un dabbuht sinnah, kam peeder-
 reja. Wahje patti leelungam to peenest, un ne warreja isbrihnotees, kad schis
 winnai neween 500 rubtus dahwinaja, bet arri tahdu sawadu papihri eedewe, fur
 winnai us wissu muhschu par katru gaddu 350 rubti bija isfohliti. Wahje pree-
 ziga us mahjahm, bet wezzaki, kas bija gauschi nabbagi un leelds parradds frit-
 tuschî, winnu subcija atpakkat, leelungu luhgt, lai effohet tik schehligi, un lab-
 baki tuhlin us reis winnai ko ismaksâ, ne kâ katrâ gaddâ tahdu masumu dohd.
 Un raug', leelskungs mihsligâ prahcâ nehme sawu fohlischanas grahmatu atpakkat
 un winnai 7000 rubtus dewe weetâ.

No Schwitzeru semmes. Arri tur schaf pawassarâ ta nelaine notikke,
 ka brihnum' leela sneegu pilka, no kalna nowahrtidamees, weenu zeemu pa-
 wissam aisbehre. See 68 laudis, kas tur dsihwoja, noflapuschî wissi. Pehz di-
 wahm neddelahm zitta zeema laudim isdewahs, tik 52 no sneega israht, bet tee zitti
 wehl lihds tam ne mas ne bija atrasti.

No Entenderu semmes. Gudrs un ismahzih's dahrsneeks ne fenn no
 turrenes islaide sinnu, ka pats gruntigi effohet israudsijs, ka ruppuschî dahr-
 seem dauds labba darroht, noferdami ifdeen' leelu pulku taurinu, tahru
 un zittu tahdu kullainu, kas dehsteem par leelu skahdi. Winsch tadeht pa sa-
 weem ahbolu un kahpostu dahrseem ruppuschus tikkuschî kohpjoht un zitteem
 dahrsneekeem to padohmu dohdoh, lai tapatt darra arridsan.

Behrtuls un Andrejs.

Stahs.

Behrtuls bij wejs, astondesmit gaddus jau bij pawaddijis; winna matti bij balte
 un balta winna bahrda, un us speekt atspeedees winsch staigaja. Un kâ weens, kas
 jautâ waffaras waffara, kad darbus pabeidss, pawehni atmettahs, Deewam pateiz un
 fluffu meegu gaida, tâ winna deenas bij Deewam un duffat noswehtitas; jo winsch bij
 frahdajis un labbu darrijis, un gaidija pazeetigi un preezigi sawu duffu fappâ.

Winfch redseja, ka winna behrni bij swehtiti; taukus lohpus un labbi apfohptus sifrumus winfch winneem bij nodewis. Zits pahr zittu tee stedsahs to wezzu eeprees zinacht un winnam to labbu atlihdinacht, fo tas, winnus audfinadams, winneem bij parahdijis; un tahdu mihlestibu Deews bes labbas atmakfas ne pamett.

Winfch daudsreis iftabas preefschâ, woi arri nammâ, faulitê fehdeja, un us bag-gatu dahrsu luhfojahs; woi arri tahlatu pafattijahs us lauku darbeem un lauku sweht-ribu; woi arri kahdu, kas gaream gahja, peearzinaja un klausijahs, fo nahburgi darroht; un no sweschineekeem winfch jautaja, kahdas zittas leetas un kahdi eeraddumi zittur.

Winna behrnu behrni, winna mihlakais laika-kaweklis, pee winna spehleja. Winfch apmeerinaja winnus, kad sribde bij zehlfusees, un mahzija winnus, mihligeem buht un lehneem, un schehligeem prett zilweekeem un arri prett wiffu masaka fuffaina. Un rahs didams winneem, kâ buhs spehleht, winfch flachtu dauds labba winneem eemahzija. Winfch pats winneem spehlu-leetas taifija; allasch tee atzezeja un luhdse: taifi mums to un taifi mums to; un kad tas bij pataisfihst, tad tee winnu pabutschoja un ap winnu palustejahs. Winfch winneem mahzija, stabbulites taifihst, un stabbuleja winneem fo preefschâ, un mahzija winneem dauds labbas dseefmas; teem maseem tahs bij jadseed, un teem leelakeem ar stabbuli meldiju jastabbule; woi arri winfch winneem fo labba stahstija, un tad winni pee semmes fehdeja, woi us fleefchna winnam apfahrt.

Weenreift winfch nammâ, faulitê, kâ fehdeja, un Andrejs, winna dehla dehls, weens pee winna stahweja. Weens jauts puifens, taggad trihsfadfmit waffaras redsejis; kâ rohstes winna jouni waidfimi seedeja, un winna mattini bij dselteni, ka seltiti, un rinku rinkos no galwinas mettahs. Un tas wezzais winnam stahstija, kahds preeks tas irr, zitteem labbu darriht, un tam, kas nelaimê, palihdseht; un ka ne weens preeks leelaks pahr to, fo juhtam, kad labbu darrijuschti. Nihsta spohscha faulite, kâ winfch fazzija, un jauts wakkara farkanums, un pilnais mehnestinsch skaidrà nakti muhs eepreezina, bet faldaki, mans dehls, irr tahdi preeki.

Tam jaukam puifenam affaras pahr waigeem birra; ar firds-lihgsmibu wezzais to redseja: Tu raudi, mans dehls, — kâ winfch fazzija, un winnam preezigi azzis sfattiz jahs, — bet teefcham ne mannas runnas ween to warr speht; tawâ pafchâ firdi kas irr, kas to padarra.

Andrejs noslauzija fawas affaras no faweem farkaneem waidfimeem, bet zittas ats kal no jauna birra. Al! tas fazzija, es juhtu, es juhtu pawiffam, ne kahda leeta faldaka, kâ zitteem labbu darriht.

Behrtuls, kam tas pee firds gahja, nehme un speede mihligi winna rohzinahs un fazzija: Tawâs azzis to reds, zitta leeta tawu firdi mihfstu darra, ne kâ tik manni wahrdi.

Jaunekliis, ka isbihjees, fahnis galwu nolohzijeos, atbildeja: Woi tawi wahrdi ne buhtu jauti gan bijuschti, man firdi mihfstu padarriht, ka affaras, kâ rassa pahr waigeem man virtu? — Es redsu, mans dehls, kâ fazzija Behrtuls, es redsu, ka tu man fo paflehpi, kas tawu firdi pilda un jau us tawas mehles irr. Andrejs raudaja un fazzija: Nu tad, es tew wiffu gribbu stahstihst, fo zittadi sawâ firds-dsiffumâ buhtu paflehptu paturrejtis. Tik pa pussi labs, kas ar to labbu leelaks, fo darrijis, kâ tu muhs mahzijis; tapeh; es paflehpû, kas mannu firdi pilda, un kas man to leek just, ka labbu darriht muhsu dschwibas faldafee preeki irr. Weena no muhsu aitahm bij pasuddufi; es to kalnds mekleju; un es dsirdeju kalnds weenu balfi, kas gaudeja; un es lehninam peewillkohs, un weens wihrs tur stahweja. Winfch smaggu nastu no mugguras nehme un to lifka us isfaltuschu semmitti. Tahlat, kâ winfch runnaja, es ne jau daju eet. Gruhta manna dschwiba, un knappa maifite manna alga. Jau tik dauds stundas es pussdeenas karstumâ kalnds ar scho nastu maldohs, un ne kahdu awotu es atrohdu, fawas karstas slahpes dsiffinacht, un ne kahds kohks, nedf krumms man kahdu augli rahda, kas manni warretu atspirdinacht. Al Deews! apfahrt man ne, kâ tuffneffis, un ne weenu zellu es redsu, par fo es pee teem mannejeem warretu tikt, un tahlat mannas gurdes

nas kahjas manni ne warr nest. Bet tu, af Deews! — Es ne kurneju, jo allasch tu palihdsejis. Èa winsch runnaja, un nogurris us sawu nastu pakritta.

Ne redsehts no winna, es tik fo jaudaju us mahjahm attezzeju, panehmu kurwiti un likku to pilnu ar ahboleem, un panehmu mannu leelaku kruhsti un pildiju to ar peenu, un tik fo spehju es atkal kalnds aistezzeju, un atraddu wehl to wihru, fo taggad falds meedsinsch spirdsinaja. Lehninam es pee winna peewilkohs, likku mannu kurwiti un to kruhsti ar peenu winnam fahnòs un kluffu krumòs paslehpohs.

Bet drihs tas wihrs pamohdahs. Winsch paluhkojahs us sawu nastu un fazzija: Rà faldi meedsinsch spirdsina. Nu es gribbu, tewi tah laku nest, tu man taf par mihtstu spilwenu bijis. Kas sinn, woi tas mihtlais Deews manni ne waddihs, fa es kahdu awotu atrohdu, woi kahdu buhdiau, kur labs zilweks manni appaksch sawu pajumtu nem. Nu winsch sawu nastu us saweem plezzeem gribbeja zelt, un nu winsch eeraudsija to kurwiti ar ahboleem un to kruhsti ar peenu. Èa nastu winnam no rohlahm pee semmes krita. Mans Deews, kas tas irr! Uk es isfalzis! fapnis manni stulbo! Man schkeetahs, fa essoht fo ehst, bet kad usmohdees, ne fo atraddischu. Bet ne, mihtlais Deews! es ne fapnoju, es ne fapnoju. Nu winsch tohs ahbetus nehma. Es ne fapnoju, ak! kahds Deews tahdu brihnumu darra? Sanem, ak sanem, debbes tehtit, mannu pateizibu! Wissa manna firds tew teiz. Èa winsch runnaja, pasehdahs un ar pateizibas affarahm sawu maltiti ehda.

Utspirdsees winsch atkal pazehlahs un pateiza wehl reiff Deewam, fa tik mihtligi par winnu gabdajis. Jeb, tà winsch fazzija, kas sinn, woi ne bij Deews kahdu labs prahtigu zilweku atweddis; ak fapeh; man winnu ne buhs redseht un winnam pateikt? Kur tu essi, fa es tew pateiktu un tewi swehtitu? Swehti winnu, ak Deews! swehti to taifou, winna peederrigus, swehti, ak swehti wissu, kas winnam peederr! Es esmu paehdis, un schohs ahbolischus es lihdsi nemschu; lai manna seewa un manni behrni tohs dabbu un ar preeku affarahm ar manni to nepasihstamu labdarritaju swehti.

Nu winsch gahja. Uk, es no preekeem raudaju. Bet es zaur krummeem preekschà aistezzeju, un weenà weetinà, kur winnam bij garram eet, apsehdohs. Winsch nahza, winsch manni apweizinaja un fazzija: Klaussees, mans dehs! falki, woi tu ne weenu schè kalnds redsejis, kas weenu kruhsti nessa un weenu kurwi ar ahboleem? Rò, ne weenu es schè krumòs redsejis, kas weenu kruhsti buhtu nesis un weenu kurwi ar ahboleem. Bet falki man, tà es jantaju, fà tu schinni tufsnessi nahjis? Tu laikam nelabbi apmaldissees, jo schè nekahds zelsch eet. — Nelabbi, tà winsch arbilbeja, nelabbi es apmaldissees, mans dehs; un ja tas scheligais Deews, woi kahds labs zilweks, fo lai Deews par to swehti, manni ne buhtu glahbis, tad es isfalzis kalnds buhtu nomirris. — Nu lai man tew to zellu rahdiht, tà es atkal fazziju; dohd man sawu nastu nest, tad tu weeglaki man pakkal nahsi. — Eefahkumà gan ne gribbeja doht, bet tad to dewa; un tà es winnu us zellu noweddu. — Nu redsi, tas un tas ween irr, kas pas darra, fa man no preekeem ja raud. Mafa un neeka leeta bij, fo darriju, un tomeht kad man tas prahtà nahf, tas manni, fà mihtligs saules spohschuminsch eepreezina. Uk gif laimigs tas buhs, kas dauds labba darrijis!

Nu tas firmais wezzais apkampa preezigi to jauku puisenu. Uk! tà winsch runnaja, preezigs un meerigs es kappà eemu; deewabihjaschana taf mannàs mahjäs paleef.

..... 9.

Lihds 21. April pee Rihges irr atnahkusch 265 fuggi un aisbraufusch 73.

Brihw driffeht. No juhrmallas-gubbernementu augstas waldischanas puffed:

Dr. C. E. Napierky.